

Avtor: Merva Drago
Izjava CECED-ja za javnost ob sprejetju direktive EuP

Direktiva o ekološkem načrtovanju izdelkov, ki za svoje delovanje uporabljajo energijo (EuP) bo predvidoma izšla v juliju oziroma avgustu

Pri izboljšanju energijske učinkovitosti aparatov za gospodinjstva smo proizvajalci gospodinjskih aparatov orali ledino s pomočjo prostovoljnih sporazumov

V Evropskem parlamentu je bil 13. aprila izglasovan predlog direktive o ekološkem načrtovanju izdelkov, ki za svoje delovanje uporabljajo energijo (Eco-design of Energy using Products – direktiva EuP). Direktiva bo predvidoma, po formalni potrditvi ministrov, objavljena v juliju oz. avgusta v Uradnem listu Evropske unije. V CECED¹ je bila organizirana namenska delovna skupina, katera je s svojim usklajenim delovanjem vplivala na organe, ki so gradivo pripravljali, in kasneje na predstavnike, ki so predlagano v obeh branjih v Evropskem parlamentu in v Svetu z amandmaji dodatno usklajevali ter dopolnjevali. CECED je relativno uspešen zaključek in sprejetje kompromisa ocenil kot: »*Sprejetje odločilnih korakov za preprečitev stranpoti pri uporabi pravil za ekološko načrtovanje proizvodov.*«

CECED, ki zastopa evropske proizvajalce gospodinjskih aparatov, je izrekel evropskim institucijam priznanje za ustrezen izbor pri končnem odločanju o pravilih direktive EuP. Še posebej je dobrodošlo priznanje, da **prostovoljne pobude in tržne sile posedujejo potencial za zagon spremembe**. Članice CECED-ja smo dokazale, da tak pristop v praksi deluje. Pri izboljšanju energijske učinkovitosti aparatov za gospodinjstva smo orali ledino s pomočjo prostovoljnih sporazumov (Voluntary Agreement), ki pospešujejo boljše rešitve pri ekološkem načrtovanju. Ti napori so obrodili odlične rezultate (več na koncu v **Dosežki evropske ...**) in prispevali k temu, da evropska industrija gospodinjskih aparatov ostaja na svojem področju med vodilnimi na svetu.

CECED pozdravlja odločitev za vzdrževanje **internega trga** EU z zagotovitvijo, da države članice ne morejo uvesti svojih lastnih standardov. V kolikor se bo v bodoče pokazala zahteva za dodatne ukrepe za izvedbo direktive, bodo to posamezni standardi za celotno Unijo (člen 95 je edina zakonita osnova). Dodatno je bilo sprejeto, da se bo v bodoče poskušalo poiskati širok konsenz z razširjeno konzultacijo predstavnikov proizvajalcev, še preden se bo odločalo o potrebnih nadaljnjih ukrepih in bo Komisija z državami članicami v bodoče uskladila svoje odločitve z upoštevanjem stališč in podatkov tistih, ki tržišče najbolj poznajo. CECED poudarja, da bo potencial direktive in realizacija ukrepov v celoti realiziran in enotni trg obvarovan le, če bo Komisija z državami članicami **pravila primerno uveljavila**.

»Problem vidimo v dejstvu, da se lahko spodkoplje dobro delo resnih družb v Evropi, če se bodoča pravila sprejmejo na način, ki bi dopuščal tudi brezvestno obnašanje. Ne moremo nadaljevati pogovorov o evropski konkurenčnosti, če ne ustvarimo pravil, ki bodo uveljavljiva pri vseh akterjih. Ne moremo pričakovati od evropskih proizvajalcev, da bodo izpolnjevali nek sklop pravil, medtem ko jih nekateri uvozniki lahko nekaznovano kršijo«, pravi Henrik Sundström, podpredsednik okoljevarstvenih zadev pri Skupini Electrolux in predsednik CECED-jeve delovne skupine, ki je spremljala potek sprejemanja direktive.

¹CECED je združenje evropskih proizvajalcev gospodinjskih aparatov. Članice združenja imajo preko 200 000 zaposlenih, v glavnem v Evropi in imajo letni skupni prihodek preko 40 milijard €. V oskrbovalni in prodajni verigi sektor skupno zaposluje preko 500 000 ljudi. Direktno članice so Arçelik/Beko, BSH Bosch Siemens Hausgeräte, ElcoBrandt, Candy Group, De' Longhi, Electrolux Holdings, Fağor Electrodomesticos, Gorenje, Liebherr Hausgeräte, Indesit Company, Miele, Philips, SEB in Whirlpool Europe.

Članice CECEDa so tudi nacionalne organizacije, katere zastopajo naslednje države: Avstrijo, Belgijo, Češko Republiko, Dansko, Francijo, Nemčijo, Grčijo, Madžarsko, Italijo, Nizozemsko, Norveško, Poljsko, Portugalsko, Slovaško, Španijo, Švedsko, Švico, Turčijo in Veliko Britanijo.

Uvedene so jasne zahteve za vsako stranko, ki plasira izdelke na tržišče EU, uvoznikom je dodeljena posebna vloga

Odločilni del sporazumnega paketa ciljev pri uveljavljanju tržnega nadzora je v zagotovitvi, da vsi akterji na trgu spoštujejo novo zakonodajo. Uvedene so jasne zahteve za vsako stranko, ki plasira izdelke na tržišče EU - uvoznikom je dodeljena posebna vloga. Industrija je zaskrbljena, da sedanja pravila niso dovolj eksplicitna in morda ne bodo imela zelenega efekta. Predvsem zaradi tega, ker se od uvoznikov ne zahteva, da imajo v Evropi dosegljivo veljavno tehnično dokumentacijo, ki dokazuje ustreznost izdelka. Ignoriranje zahtev industrije, da bi bila ta dokumentacija na razpolago v Skupnosti, kaže na to, da se vsi naporu uveljavljanja držav članic postavljajo na kocko. Carinski uradniki ne bodo mogli na enostaven način preveriti, če prihajajoč tovor izpolnjuje pravila. Še več, obžalujemo, da se ni vpeljala nobena zahteva za zagotavljanje sledljivosti izdelka.

Članice CECED-ja že zadnjih deset let sodelujejo pri politiki učinkovitih promocijskih rešitev pri razvoju gospodinjskih aparatov. Za družbe držav članic je spodbudno, da so tisti, ki v EU sprejemajo odločitve, prepoznali potencial inovativnih in uspešnih pristopov, katere je že storila industrija gospodinjskih aparatov pri razvoju in pospeševanju rešitev za ekološko načrtovanje svojih izdelkov.

Sundström dodaja: *“Prepričani smo, da se bo CECED-jeva praksa prostovoljnih sporazumov nadaljevala pri doseganju boljše ekološkega načrtovanja in spodbujene funkcionalnosti/tržne uspešnosti izdelkov. Program je razširjen, tako da pokriva večino naših blagovnih skupin. V kolikor se bodo implementacijski ukrepi EU zahtevali tudi za naše izdelke, pričakujemo ustrezne uskladitve najprej z nami proizvajalci. Vse bodoče zakonske zahteve morajo biti jasne in realne, take da omogočajo pošteno konkurenco na trgu”.*

Stališče CECED-ja ...

glede direktive EuP:

Cilj direktive je postavitve zahtev za zmanjšanje vpliva na okolje zaradi izdelkov, ki uporabljajo energijo. To se da doseči preko sprememb, katerih aktivnosti in promocijo vodi trg (npr. UIC - enostranske obveznosti industrije) oz. preko zakonodaje EU, ki postavlja jasne zahteve za različne izdelke (npr. izdelkovno usmerjeni izvršilni ukrepi). Bodoča direktiva prepoznava vlogo prostovoljnih pobud s strani industrije za izboljšanje njihovih izdelkov in ugotavlja, da bi se ti ukrepi morali sprožiti samo takrat, ko tržne sile ne uspejo dati pričakovanih rezultatov.

glede UIC (enostranskih zavez v prostovoljnih sporazumih):

Direktiva daje prednost prostovoljnim zavezam s strani industrije kot sredstvu za izboljšavo izdelkov, brez pritiskov zakonodaje na industrijo. To uvaja nujno fleksibilnost, ki bo zagotovila osnovo naprednejšim družbam za boljši in hitrejši razvoj izdelkov, za manjše stroške ter za oranje tržne ledine brez čakanja na zakonodajo, katere razvoj potrebuje čas, kar lahko družbam doda le nepotrebna administrativna bremena.

glede procesa odločanja...

Direktiva določa, da kjer lastna iniciativa industrije ni dala pričakovanih rezultatov in kjer obstaja dejanski potencial za izboljšavo izdelkov, se lahko Evropska komisija in države članice, po predhodnem in ustreznem posvetu s predstavniki proizvajalcev ter po potrebnih ocenitvah vpliva, odločijo sprejeti ustrezne potrebne ukrepe. To bo zagotovilo, da bodo vsi ponudniki proizvodov imeli priložnost predstaviti svoje izsledke in bodo bodoči izvršilni ukrepi postavili jasne in realne zahteve, enakovredno varujoč konkurenčnost tako majhnih kot velikih poslov.

glede uveljavljanja...

Prepoznavanje potrebe po vzdrževanju nivoja tržnih odnosov ter zagotavljanja neogroženosti konkurenčnosti industrije EU, morajo države članice zagotoviti, da se bodo bodoči izvršilni ukrepi pravilno uporabljali. V tem pogledu direktiva določa postopek, ki ga je potrebno upoštevati, če pride do suma, da izdelek na tržišču ne ustreza zakonitim zahtevam EU. To bo zagotovilo izvedbo neodvisnega ovrednotenja takšnih primerov ter hkrati predstavljalo spodbudo za zmanjševanje plasiranja raznih dvomljivih proizvodov z očitnimi neustreznostmi.

glede uvoznikov...

V skladu s potrebo po zagotovitvi poštenih odnosov na tržišču in zmanjšanju spodbujanja prej omenjenih pojavov neustreznih proizvodov, bo bodoča direktiva prisilila uvoznike izdelkov EuP, da bodo odgovorni za zagotavljanje, da so taki izdelki zasnovani v skladu s pravili EU ter od njih zahtevala, da imajo na razpolago dokumentacijo, ki bo dokazovala, da so svojo dolžnost izpolnili. Medtem ko to na eni strani zmanjšuje možnosti za pojav neustreznih proizvodov, pa nejasna dikcija besedila (npr. nesprejetje zahteve, da je dokumentacija na razpolago v skupnosti, kar je izglasoval Evropski parlament) utegne cilj direktive oslabiti. Brez pazljive izvršbe pravil s strani oblasti držav članic, se bo lahko takšna zahteva pokazala za brezzobo in v škodo proizvajalcem EU.

Dosežki evropske industrije gospodinjskih aparatov

Evropski proizvajalci gospodinjskih aparatov se zavedamo, da je naša bodočnost v izdelavi visoko kvalitetnih proizvodov. Danes je še posebno odločilno, da je to izpolnjeno tudi z okoljevarstvenega stališča. To je zelo kompleksen proces, katerega lahko izpolnimo le z dvigom zahtev standardov za celotno območje novih aparatov, kateri bodo v bodočnosti na tržiščih Evropske unije.

V nadaljevanju je nekaj primerov, kaj je evropska industrija gospodinjskih aparatov že dosegla, oziroma ima namen doseči v bodočnosti kot rezultat investicij za doseg ekološkega načrtovanja zahtev v proizvodnji novih generacij proizvodov:

- V letu 1995 je bila ocenjena poraba električne energije **gospodinjskih aparatov** v EU na 263,9 TWh. Poraba v letu 2000 je bila zmanjšano na 250,7 TWh, od tega je znašal prihranek 13,2 TWh je zaradi neposrednih inovacij naših članic. S tem je bilo prihranjeno okrog 6,6 Mton CO₂, kar ustreza CO₂, ki ga proizvede skoraj pet termoelektrarn velikosti 500 MW.
- V letu 1995 je bilo skoraj 30 % **hladilnikov in zamrzovalnikov** v energijskem razredu G (slaba energijska učinkovitost) in skoraj nobeden v razredu A (najboljša energijska učinkovitost). V letu 2000 je bilo že 25 % evropskih hladilnikov v razredu A.
- V zadnjih letih se je energijska učinkovitost **hladilnikov in zamrzovalnikov** močno izboljšala, kar pomeni prihranek 6,7 TWh v evropskih gospodinjstvih med leti 1995 in 2000.
- Obveze iz Unilateral Commitment iz leta 2003, sklenjenega med proizvajalci **hladilnikov in zamrzovalnikov**, napovedujejo nadaljnjih 4,5 TWh prihranka do leta 2006 in 11,6 TWh do leta 2010, kar je v skladu z oceno možnosti prihrankov, narejene v posebni študiji EU SAVE programa.
- V obdobju 1997 – 2001 je bilo prihranjenih 5,7 TWh kot posledica prostovoljnega sporazuma pri **pralnih strojih**. Stopnja rasti prihrankov pri pralnih strojih se sedaj umirja, kar kaže na to, da smo skoraj dosegli meje, dosegljive z obstoječo tehnologijo.
- Energijska učinkovitost **pralnih strojev** je bila v sedmih letih izboljšana za skoraj 30 %. V letu 2001 je bila povprečna poraba 0,213 kWh/kg, za primerjavo z 0,30 kWh/kg v letu 1994.
- Delež **pralnih strojev** na tržišču s pralnim učinkom razreda A in B je narastel od približno 38 % v letu 1996 na 76 % v letu 2001.
- Današnji **pralni stroji** lahko operejo 5 kg perila in porabijo 70 % manj vode kot pred 20 leti.
- V letu 1999 sklenjeni prostovoljni sporazum pri pomivalnih strojih je prispeval energijske prihranke 2,5 TWh do leta 2001. Skupno s pozitivnimi učinki novega sporazuma, sklenjenega letos, bodo skupni prihranki do 2010 ustrezali prihrankom 3 Mton CO₂.
- V letu 1999 sklenjeni sporazum pri električnih akumulacijskih grelnikih vode je že prispeval 3,5 TWh energijskih prihrankov.